

**Konstitucionālo tiesību, administratīvo tiesību un administratīvā procesa
tiesību jomas 2025./2026. akadēmiskā gada ziemas eksāmena teorētiskās
daļas jautājumu un praktiskās daļas uzdevuma (kāzusa) vērtēšanas
vadlīnijas**

Saturs

Teorētiskās daļas jautājumi.....	3
1. jautājums. Konstitucionālās tiesības.....	3
2. jautājums. Administratīvās tiesības	5
3. jautājums. Administratīvā procesa tiesības.....	6
Praktiskās daļas uzdevums.....	9

Teorētiskās daļas jautājumi

1. jautājums. Konstitucionālās tiesības

Satversmes tiesa Latvijas tiesību sistēmā

1. Satversmes tiesas tiesneša izvirzīšana un apstiprināšana amatā, pilnvaru termiņš. (3 punkti)

Ja norāda Satversmes tiesas tiesneša izvirzīšanas noteikumus, ka:

- trīs Satversmes tiesas tiesnešus apstiprina pēc ne mazāk kā desmit Saeimas deputātu priekšlikuma,
- divus – pēc Ministru kabineta priekšlikuma,
- divus – pēc Augstākās tiesas plēnuma priekšlikuma.

Ja norāda visas minētās komponentes, tad piešķir **1 punktu**.

Punktu piešķir arī tad, ja ir nebūtiskas kļūdas vienā aspektā, piemēram, ka izvirza Saeima un nav norādīts deputātu skaits.

Ja norāda apstiprināšana amatā pamata noteikumus, ka:

- lēmumu pieņem Saeima,
- balsošana ir atklāta,
- nepieciešams vismaz 51 Saeimas deputātu balsu vairākums, lai tiesnesi apstiprinātu amatā.

Lai iegūtu **1 punktu**, jānorāda vismaz divi kritēriji.

Ja norāda pilnvaru termiņu – 10 gadi, kā arī skaidro, vai iespējams ieņemt šo amatu vēlreiz, norādot argumentus, students iegūst **1 punktu**.

Ja norāda, ka pilnvaru termiņš ir 10 gadi un pilnībā nekas cits nav norādīts, tad punktu students neiegūst.

2. Nosauciet un īsi analizējiet Satversmes tiesā skatāmas trīs lietu kategorijas. (3 punkti)

Par katras lietu kategorijas, kas noteikta Satversmes tiesas likuma 16. pantā pareizu norādīšanu, kā arī analīzi (ja analizēta, piemēram, apstrīdamā tiesību norma (akts) vai arī augstāka juridiska spēka tiesību norma) piešķir punktu.

Ja nav analīze, bet ir pareizi nosauktas divas vai trīs lietu kategorijas, tad piešķir **1 punktu**.

Punktu nepiešķir, ja, piemēram, norādīts, ka Satversmes tiesa vērtē – Ministru kabineta noteikumu normas atbilstību likuma normai, pašvaldību saistošo noteikumu normas atbilstību Satversmei. Šādu normu vērtēšana ir paredzēta vienā Satversmes tiesas likuma 16. panta normā – tā trešajā punktā, kas ir viena lietu kategorija.

Punktu nepiešķir arī tad, ja norādīts, ka Satversmes tiesa skata lietas par tiesību normu atbilstību, jo šāda atbilde neatklāj Satversmes tiesā skatāmās lietas. Ir jānorāda, kādos tiesību

aktos iekļautu tiesību normu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām Satversmes tiesa vērtē. To noteic Satversmes tiesas likuma 16. pants.

Punktu nepiešķir arī tad, ja par Satversmes tiesā skatāmu lietu kategoriju uzskata kāda pieteikuma elementu analīzi. Piemēram, ja norāda, ka skatāma lieta ir konstitucionālā sūdzība, kas ir viens no pieteikuma veidiem, ko iesniedz Satversmes tiesā, punkts netiek piešķirts.

3. Satversmes tiesas sprieduma juridiskais spēks, tā pārsūdzēšanas iespējas un brīdis, kad par Satversmei neatbilstošu atzīta tiesību norma zaudē savu juridisko spēku. (3 punkti)

Ja skaidro, ka Satversmes tiesas spriedumam ir *erga omnes* jeb vispārsaistošs spēks, kas nozīmē, ka Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām, tad students iegūst **1 punktu**.

Ir jābūt šā principa analīzei.

Punktu piešķir, ja izprot *erga omnes* būtību. Var nebūt norādīts latīņu valodas termins.

Ir jābūt skaidrojumam, ja norāda, ka spriedumam ir likuma spēks.

Ja students norāda, ka Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams, tad tas iegūst **1 punktu**.

Lai iegūtu vienu punktu, par to, ar kuru brīdi norma zaudē spēku, atbildē jānorāda:

- ka tiesību norma, kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma **publicēšanas dienas**;

- vienlaikus Satversmes tiesa var noteikt **arī citādi**.

- Lai iegūtu punktu, ir jābūt abiem elementiem. Ja norāda citu dienu, ne publicēšanas dienu, punktu nepiešķir. Nepareizi ir norādīt, ka norma, kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas pasludināšanas/sprieduma spēkā stāšanās.

Papildu punktu iegūst, ja **norāda un izvērsti skaidro**, ka neatbilstošā tiesību norma juridisko spēku var zaudēt jeb cits brīdis var būt:

- *ex tunc* (ar kādu brīdi pagātnē, iespējams arī identificēt šos brīžus un skaidrot nepieciešamību, piemēram, *ex tunc* var attiecināt uz konstitucionālās sūdzības iesniedzēju, lai novērstu tā pamattiesību aizskārumu);

- *pro futuro* (no kāda brīža uz priekšu, iespējams arī identificēt, kādos gadījumos tas iespējams);

- var būt arī *pro futuro* ar nosacījumu.

Lakoniska norāde nav izvērsts skaidrojums, piemēram, teikums, ka norma var zaudēt juridisko spēku ar kādu brīdi pagātnē, ja neseiko skaidrojums. Tāpat jābūt norādītiem vismaz diviem dažādiem brīžiem, kad norma zaudē juridisko spēku un skaidrojumiem/piemēriem. Papildus punktu var piešķirt arī tad, ja nav izmantots latīņu termins, bet ir izpildīta prasība par izvērstu skaidrojumu.

Papildus punktu var piešķirt arī tad, ja kādā no citām atbildēm ir sniegts izvērstš skaidrojums, kas demonstrē augstas zināšanas, piemēram, par kādu no Satversmes tiesā skatāmām lietu kategorijām.

2. jautājums. Administratīvās tiesības

1. Nosauciet valsts pārvaldes padotības formas un raksturojiet katru no tām. (3 punkti)

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu valsts pārvaldē pastāv divas padotības formas: **pakļautība** un **pārraudzība**.

Pakļautība: Augstāka iestāde/amatpersona kontrolē zemākas iestādes/amatpersonas lēmumu **tiesiskumu** (atbilstību tiesību normām) un **lietderību**. Augstāka iestāde var dot rīkojumus gan par iekšējās organizācijas, gan funkcionālajiem jautājumiem. Augstāka iestāde var atcelt zemākas iestādes lēmumu.

Pārraudzība: Augstāka iestāde/amatpersona kontrolē zemākas iestādes/amatpersonas lēmumu **tiesiskumu**, bet ne lietderību. Tas nozīmē, ka augstāka iestāde var atcelt tikai prettiesisku zemākas iestādes lēmumu vai dot rīkojumu prettiesiskas bezdarbības gadījumā.

3 punkti – atbildē nosauktas abas formas (pakļautība un pārraudzība). Precīzi raksturota atšķirība kontroles apjomā (tiesiskums un lietderība) un rīkojumu došanas tiesībās.

2 punkti – nosauktas abas formas, bet raksturojums ir nepilnīgs (piemēram, nav minēts lietderības/tiesiskuma aspekts, bet vispārīgi raksturota "stingrāka" un "vājāka" kontrole).

1 punkts – nosauktas tikai formas bez raksturojuma VAI raksturota tikai viena no formām.

0 punktu – atbilde ir nepareiza vai nav sniegta.

2. Paskaidrojiet, kā Ministru kabinets īsteno padotību pār valsts pārvaldes organizāciju. (3 punkti)

Ministru kabinets ir Latvijas Republikas orgāns, kas īsteno padotību pār visu valsts pārvaldes organizāciju. Padotība tiek īstenota, piemēram, šādos veidos:

1. Ar atsevišķu MK locekļu (ministru) starpniecību: Ministrija ir tieši pakļauta ministram, ministrs īsteno vadību pār nozari.

2. Institucionāli un organizatoriski: MK lemj par iestāžu dibināšanu, reorganizāciju, likvidāciju, kā arī ieceļ amatā iestāžu vadītājus (augstākā ierēdniecība).

3. Normatīvā regulējuma ceļā: MK izdod ārējos normatīvos aktus (noteikumus) un iekšējos normatīvos aktus (instrukcijas, ieteikumus), kas saistoši iestādēm.

3 punkti – atbildē norādīts uz padotības īstenošanu caur ministriem un min Ministru kabineta tiesības izdot saistošus tiesību aktus vai organizatoriskos lēmumus (iestāžu dibināšana/personālijas) vai minēti citas pareizas tēzes par Ministru kabineta īstenoto padotību.

2 punkti – atbildē kopumā pareizi raksturoti Ministru kabineta padotības instrumenti, bet ir atsevišķas nepilnības.

1 punkts – vispārīgs apgalvojums, ka MK ir "galvenais" vai vada valsti, bez juridiska pamatojuma par mehānismiem vai citas būtiskas kļūdas.

0 punktu – atbilde ir nepareiza vai nav sniegta.

3. Raksturojiet pašvaldību vietu valsts pārvaldes padotības sistēmā. (3 punkti)

Pašvaldība ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša atvasināta publiska persona. Padotības forma mainās atkarībā no funkcijas:

1. Autonomās funkcijas: padotība tiek īstenota pārraudzības formā. Valsts (Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija) kontrolē lēmumu tiesiskumu.

2. Valsts deleģētās funkcijas: padotības forma parasti ir noteikta attiecīgajā normatīvajā aktā.

Ministru kabinets pārraudzību pār pašvaldībām īsteno Pašvaldību likumā noteiktajā kārtībā un apjomā.

3 punkti – skaidri definēts, ka pašvaldība atrodas pārraudzībā (nevis pakļautībā). Precīzi nošķirta kontrole autonomajās funkcijās (tiesiskums) un deleģētajās funkcijās (arī lietderība) vai pareizi minēti citi pārraudzības aspekti (piemēram, pareizi nosaukti Pašvaldību likumā minētie piemēri, kad Ministru kabinets/ministrija/ministrs var iejaukties pašvaldību darbā).

2 punkti – minēts, ka pašvaldības tiek pārraudzītas, un minēts tiesiskuma kontroles aspekts, bet nav nošķirtas deleģētās funkcijas vai atbildē ir citas nepilnības.

1 punkts – vispārīgs apgalvojums, ka pašvaldības ir padotas Ministru kabinetam, bet nav formulēts padotības īstenošanas apjoms vai kārtība; nav lietota precīza terminoloģija vai citas būtiskas kļūdas.

0 punktu – atbilde ir nepareiza (piem., apgalvots, ka pašvaldības ir neatkarīgas) vai nav sniegta.

3. jautājums. Administratīvā procesa tiesības

Lietu izskatīšanas pamatprincipi administratīvajās tiesās

1. Īsi paskaidrojiet, ko nosaka objektīvās izmeklēšanas princips un kāpēc tas ir nepieciešams administratīvajā procesā tiesā! (3 punkti)

Atbilde:

Objektīvās izmeklēšanas princips izpaužas, pirmkārt, kā norādījumu un ieteikumu došana un, otrkārt, kā pierādījumu vākšana pēc tiesas iniciatīvas (APL 107.panta ceturtā daļa). Ar objektīvās izmeklēšanas principa palīdzību ir mēģināts izlīdzināt procesa dalībnieku nevienlīdzību (atbildētājs - publisko tiesību juridiskā persona – tiek uzskatīts par daudz spēcīgāku dalībnieku, salīdzinot ar pieteicēju, kas parasti ir privātpersona), lai nodrošinātu to, ka tiek noskaidroti patiesie lietas apstākļi un panākta tiesiska un taisnīga lietas izskatīšana.

Vērtējums:

Objektīvās izmeklēšanas principam ir divi elementi. Par katra elementa pareizu norādīšanu dod **1 punktu**.

Tāpat **1 punktu** piešķir par pareizu atbildi, kāpēc šis princips ir nepieciešams. Šajā atbildē svarīgākais elements ir nevienlīdzības izlīdzināšana. Ja tas ir, tad par atbildi var piešķirt 1 punktu.

2. Tiesības uz taisnīgu tiesu ietver sevī arī tiesības uz lietas izskatīšanu mutvārdu procesā jeb tiesas sēdē. Norādiet, kāda veida process ir pamatprocess administratīvajās tiesās, un paskaidrojiet, kādā gadījumā tiesai ir pienākums lietu izskatīt mutvārdu procesā jeb tiesas sēdē! (3 punkti)

Atbilde:

Administratīvā procesa likumā (112.¹panta pirmā daļa) šobrīd kā pamatprincips ir noteikts, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes. Pienākums lietu izskatīt mutvārdu procesā jeb tiesas sēdē ir tikai pirmās instances tiesai, ja to lūdz pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī atbildētājs – privātpersona lietās par publisko tiesību līgumiem (112.¹panta ceturtdaļa). Apelācijas un kasācijas instances tiesām nav pienākuma skatīt lietu mutvārdu procesā arī tad, ja to lūdz attiecīgie procesa dalībnieki.

Vērtējums:

1 punktu piešķir par to, ka ir norādīts, ka pamatprocess ir rakstveida process.

1 punktu piešķir par to, ka ir norādīts, ka pienākums izskatīt lietu mutvārdu procesā pēc attiecīga lūguma ir pirmās instances tiesai. Atbildē nav obligāti jānorāda, ka apelācijas un kasācijas instances tiesām nav pienākuma skatīt lietu mutvārdu procesā arī tad, ja to lūdz attiecīgie procesa dalībnieki. Taču, ja par to raksta, tad ir jāskatās, lai ir precīza terminoloģija un tiek runāts par apelācijas un kasācijas instance, nevis apgabaltiesu un Senātu, jo apgabaltiesa un Senāts atsevišķos gadījumos ir arī pirmās instances tiesa. Ja ir pieļauta šāda kļūda, tas ir pamats vērtējuma samazināšanai.

Vēl **1 punktu** piešķir, ja ir pareizi norādīts, kuru procesa dalībnieku lūgums rada pienākumu izskatīt lietu mutvārdu procesā (pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī atbildētājs – privātpersona lietās par publisko tiesību līgumiem). Punktu var piešķirt arī tad, ja visi dalībnieki nav nosaukti, bet ir nosaukts vismaz pieteicējs un trešā persona un nav norādīts neviens nepareizs dalībnieks. Ja atbildē ir norādīts uz atbildētāju, nepaskaidrojot, ka tas attiecas tikai uz gadījumu, kad lietās par publisko tiesību līgumiem atbildētājs ir privātpersona, tad šāda atbilde ir uzskatāma par kļūdu, kas samazina vērtējumu, jo parasti atbildētājs ir publisko tiesību subjekts un publisko tiesību subjekta lūgums nerada tiesai pienākumu.

3. Tiesības uz taisnīgu tiesu ietver sevī arī tiesības uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā. Miniet vienu piemēru, kad tiesneša piedalīšanās lietas izskatīšanā varētu radīt šo tiesību pārkāpumu, kā arī norādiet, kādi instrumenti Administratīvā procesa likumā ir paredzēti šo tiesību nodrošināšanai! (3 punkti)

Atbilde:

Saskaņā ar APL 117.panta pirmo daļu tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš:

1) šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā piedalījies procesā kā administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs;

2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no administratīvā procesa dalībniekiem;

3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no tiesnešiem, kas ir tās tiesas sastāvā, kura izskata lietu;

4) personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

Līdz ar to piemēri var būt dažādi (gan norāde uz šajā pantā minēto, gan arī konkrēti piemēri, piemēram, procesa dalībnieks ir tiesneša laulātais, tuvs draugs, tiesnesis ir ieinteresēts lietas iznākumā utt.).

Instrumenti ir noraidījuma pieteikšana (APL 117.panta ceturtā daļa) vai tiesneša atstatīšanās (APL 117.panta otrā daļa).

Vērtējums:

1 punktu piešķir par pareiza piemēra norādīšanu.

Vēl pa **1 punktam** piešķir par norādi uz noraidījumu (viens punkts) un atstatīšanos (viens punkts).

10. (papildu punktu) var iegūt, ja students ir sniedzis pilnīgas atbildes uz visām komponentēm, kā arī atbildē uz kādu no tām ietvēris informāciju, kas liecina par padziļinātu jautājuma izpratni. Šāda informācija varētu būt, piemēram,:

1) 1. komponentē ir īpaši izvērsti un pareizi skaidrojumi par objektīvās izmeklēšanas principa nepieciešamību;

2) skaidrojums pie 2. komponentes, ka no tiesībām uz taisnīgu tiesu zināmos gadījumos var izrietēt arī apelācijas un kasācijas instanču tiesu pienākums izskatīt lietu mutvārdu procesā;

3) skaidrojums pie 2. komponentes, kāpēc tieši konkrētajiem subjektiem ir tiesības pieprasīt mutvārdu procesu, bet šādas tiesības nav publisko tiesību subjektiem;

4) atbildes uz 3. komponenti sasaistītas ar plašāku skaidrojumu par to, kā tas izriet no tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Praktiskās daļas uzdevums

Politiskā partija "Bez robežām", kura reģistrēta tikai 2025. gada septembrī, izcēlās ar lielu politisko aktivitāti un nolūkā iegūt popularitāti pirms gaidāmajām Saeimas vēlēšanām jau šī paša gada 20. novembrī iesniedza Centrālajā vēlēšanu komisijā (turpmāk – CVK) reģistrācijai turpmākai parakstu vākšanai trīs tiesību aktu projektus. Visi normatīvo aktu projekti bija izstrādāti, ievērojot normatīvajiem aktiem izvirzītās formas prasības.

Pirmais no projektiem – "Grozījums Latvijas Republikas Satversmē" – paredzēja veikt grozījumu Satversmes 4. pantā, papildinot šo pantu ar trešo teikumu, nostiprinot valsts simbola – Latvijas valsts himnas – regulējumu, t.i., nosakot, ka Latvijas himna ir "Dievs, svētī Latviju".

Otrais projekts – likumprojekts "Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā" – paredzēja pazemināt Saeimas vēlēšanās vēlētāju vecuma minimālo sliekšni uz 16 gadiem, t.i., izsakot likuma 1. pantu šādā redakcijā "Tiesības ievēlēt Saeimu ir Latvijas pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā ir sasnieguši 16 gadu vecumu."

Trešais likumprojekts – "Grozījumi Likumā par nodokļiem un nodevām" – paredzēja ieviest Latvijā jaunu nodokli t.s. aviācijas nodokli, kas nozīmētu, ka avio biļetes papildus līdzšinējiem nodokļiem tiktu apliktas ar 20 % lielu aviācijas nodokli.

2025. gada 18. decembrī (ceturtdienā) CVK pieņēma lēmumu atteikt Satversmes grozījuma projekta reģistrāciju. Šajā lēmumā bija iekļautas visas administratīvā akta sastāvdaļas. CVK sekretārs tajā pašā dienā šo lēmumu nosūtīja uz politiskās partijas "Bez robežām" oficiālo elektronisko adresi.

Politiskā partija "Bez robežām" pārsūdzēja CVK lēmumu Senātā.

Jautājumi:

1. Vai politiskā partija "Bez robežām" minētajā situācijā ir subjekts, kuram bija tiesības iesniegt CVK normatīvo aktu projektus? (1 punkts)

Jā. Likuma "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" (turpmāk – Likums) 23. panta otrās daļas 1. punkts noteic, ka par iniciatīvas grupu parakstu vākšanai par likumprojektu vai Satversmes grozījumu var būt politiskā partija. Papildu kritēriji par politiskās partijas darbības stāžu vai tml. likumā nav noteikti.

Lai iegūtu punktu, jābūt atsaucei uz konkrēto likuma pantu.

2. Kāds lēmums CVK būtu jāpieņem attiecībā uz Satversmes grozījuma projekta reģistrāciju? (1 punkts)

CVK būtu jāpieņem lēmums par Satversmes grozījuma projekta reģistrāciju (Likuma 23. panta ceturtās daļas 1. punkts).

Vēlētāji, saskaņā ar Satversmes 78. pantu, ir subjekts, kas tiesīgs rosināt Satversmes grozījumu projektus.

Saskaņā ar Likuma 23. panta piektās daļas 2. punktu, CVK atsaka Satversmes grozījuma projektu reģistrāciju, ja tas pēc formas vai satura nav pilnībā izstrādāts. Pilnībā izstrādāta likumprojekta jēdziena saturs ir atklāts Satversmes tiesas un Augstākās tiesas spriedumos (piem., Satversmes tiesas 18.12.2013. spriedums lietā Nr. 2013-06-01 un Augstākās tiesas 28.03.2014. spriedums lietā Nr. SA-3/2014).

Satversmes grozījums, kas paredzētu papildināt Satversmes 4. pantu ar himnas regulējumu, nenonāktu pretrunā nevienam kritērijam, lai to uzskatītu par tādu, kas nav pilnībā izstrādāts pēc satura, resp., tas nenonāk pretrunā ne augstāka spēka normām, ne principiem.

3. Kāds lēmums CVK būtu jāpieņem attiecībā uz likumprojekta "Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā" reģistrāciju? (1 punkts)

CVK būtu jāatsaka šāda likumprojekta reģistrācija, jo tas neatbilst kritērijam "pilnībā izstrādāts pēc satura". Šāds likumprojekts nonāk pretrunā augstāka spēka normai – Satversmes 8. pantam, kurā noteikts, ka "Tiesības vēlēties ir pilntiesīgiem Latvijas pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā ir sasnieguši astoņpadsmit gadu vecumu."

Tādēļ, pamatojoties uz Likuma 23. panta piektās daļas 2. punktu, CVK likumprojekta reģistrāciju būtu jāatsaka, jo tas nav pilnībā izstrādāts pēc satura.

Punktu piešķir, ja ir atbilstoša argumentācija – t.i., norāde uz neatbilstību Satversmes 8. pantam.

4. Kāds lēmums CVK būtu jāpieņem attiecībā uz likumprojekta "Grozījumi Likumā par nodokļiem un nodevām" reģistrāciju? (1 punkts)

CVK būtu jāatsaka šāda likumprojekta reģistrācija, jo saskaņā ar Satversmes tiesas judikatūru, vēlētāju likumdošanas iniciatīvas tiesības nav attiecināmas uz likumprojektiem, par kuriem saskaņā ar Satversmes 73. pantu nevar notikt tautas nobalsošana, un viens no šādiem 73. pantā minētajiem jautājumiem ir nodokļi. (Sk., piem., ST 12.02.2014. spriedumu lietā 2013-05-01 14.4. p.)

(Punktu piešķir tikai tad, ja no atbildes izriet argumentācija par Satversmes 73. pantu.)

5. Norādiet datumu, kad CVK lēmums par atteikšanos reģistrēt Satversmes grozījuma projektu stājas spēkā! (1 punkts)

CVK lēmums stājas spēkā 2025.gada 22.decembrī.

Saskaņā ar APL 70.panta pirmo daļu administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Savukārt atbilstoši Paziņošanas likuma 9.panta 1.1 daļai dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas. Tā kā lēmums tika nosūtīts 18.decembrī, tad pirmā darba diena ir 19.decembris (piektdiena), bet otrā darba diena ir 22.decembris (pirmdiena).

6. Vai politiskā partija "Bez robežām" var apstrīdēt CVK lēmumu par atteikšanos reģistrēt Satversmes grozījuma projektu? Ja var, tad norādiet, kur var apstrīdēt! (1 punkts)

Saskaņā ar APL 76.panta otro daļu administratīvo aktu var apstrīdēt padotības kārtībā augstākā iestādē. Ja tādas nav vai tā ir Ministru kabinets, administratīvo aktu var apstrīdēt tajā iestādē, kura izdevusi šo aktu.

Tā kā CVK nav augstākas iestādes (tā ir patstāvīga iestāde, kas nav padota Ministru kabinetam), tad CVK lēmumu var apstrīdēt pašā CVK.

Ja ir norādīts, ka par CVK lēmumu var vērsties tiesā, šāda atbilde nav ieskaitāma, jo vērsšanās tiesā ir pārsūdzēšana, bet jautājums ir par apstrīdēšanu (sūdzēšanos iestādē).

7. Kas būtu atbildētājs administratīvajā lietā, kas ierosināta uz politiskās partijas "Bez robežām" pieteikuma pamata? (1 punkts)

Saskaņā ar APL 34.panta pirmo daļu atbildētājs tiesā ir Latvijas Republika, pašvaldība vai cita atvasināta publisko tiesību juridiskā persona (22.panta pirmā daļa) vai cits publisko tiesību subjekts šā likuma 22.panta otrajā daļā minētajā gadījumā. CVK nav publisko tiesību juridiska persona un neatbilst arī APL 22.panta otrajai daļai. CVK ir patstāvīga iestāde un kā tāda tā darbojas Latvijas Republikas vārdā. Līdz ar to atbildētājs būtu Latvijas Republika.

8. Ja politiskā partija "Bez robežām" pieteikumā izteiktu lūgumu izskatīt administratīvo lietu tiesas sēdē mutvārdu procesā, vai Senātam būtu pienākums to darīt? (1 punkts)

Šajā gadījumā jāņem vērā, ka atbilstoši Likuma Senāts ir pirmās instances tiesa. Saskaņā ar APL 112.¹panta ceturto daļu tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī atbildētājs — privātpersona lietās par publisko tiesību līgumiem. Tā kā partija ir pieteicējs u Senāts ir pirmās instances tiesa, tad Senātam būtu pienākums izskatīt lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē.

9. Kādā termiņā CVK bija jāizvērtē iesniegto normatīvo aktu projektu virzība? Vai Senātam būtu pamats apmierināt politiskās partijas "Bez robežām" pieteikumu un atcelt CVK lēmumu, ja CVK būtu par trīs dienām nokavējusi lēmuma pieņemšanas termiņu? (2 punkti?)

Šajā jautājumā ir ietverti divi jautājumi. Par pareizu atbildi uz katru no jautājumiem piešķir 1 punktu, kopā 2 punkti. Ja atbildes uz abiem jautājumiem ir daļēji pareizas (nepilnīgas) vai atbilde uz vienu jautājumu ir pareiza, bet uz otru – nepareiza (nepilnīga), tad piešķir 1 punktu par abiem jautājumiem.

Atbilde uz pirmo jautājumu

Saskaņā ar Likuma 23.panta ceturto daļu CVK lēmums ir jāpieņem 45 dienu laikā.

Atbildē ir prasīts norādīt tikai termiņu, nevis konkrētu datumu. Līdz ar to, ja atbildē ir norādīts, ka termiņš ir 45 dienas un ir arī norādīts konkrēts datums, tad norādīto datumu nav jāvērtē un 1 punktu var piešķirt arī tad, ja datums ir nepareizs. Ja kāds students nav norādījis ne termiņu -

45 dienas, ne arī atsaucies uz pareizo normu, bet ir tikai norādījis nepareizu datumu, tad par atbildi punkts netiek piešķirts, jo nav zināms, kā viņš līdz šai atbildei ir nonācis. Pareizais datums būtu 2026.gada 5.janvāris, jo 45.diena ir 4.janvāris, kas ir svētdiena. Tomēr šajā gadījumā par pareizu var atzīt arī 4.janvāri, jo studentiem nebija dota informācija par brīvdienām un darba dienām.

Atbilde uz otro jautājumu

Lēmuma pieņemšanas termiņa kavējums ir procesuāls pārkāpums. Procesuāls pārkāpums var būt pamats administratīvā akta atcelšanai tikai tad, ja tas ir būtisks, proti, tāds, kas varēja ietekmēt administratīvā akta saturu. Nav nekāda pamata uzskatīt, ka šajā gadījumā termiņa pārkāpums varēja ietekmēt CVK lēmuma saturu, līdz ar to tas nevar būt pamats pieteikuma apmierināšanai.

Atbilde varētu būt arī šāda. CVK lēmums ir atteikums. Atteikumus kā negatīvus administratīvus aktus neatceļ un lieta tiesā ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Lai apmierinātu pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jākonstatē, ka pastāv visi attiecīgā administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Šajā gadījumā termiņa kavējums neietekmē secinājumus par to, vai pastāv priekšnoteikumi AA izdošanai. Pieteikumu varētu daļēji apmierināt atbildēs uz 2., 3. un 4.jautājumu norādīto iemeslu dēļ.